

AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA O GARANCIJAMA LJUDSKIH PRAVA U PREDLOGU USTAVA CRNE GORE

Predlog ustava ne obezbjeđuje većinu principa obećanih Savjetu Evrope, a uglavnom nijesu usvojene ni preporuke Venecijanske komisije u pogledu definisanja garancija ljudskih prava, obezbjeđenja efektivne zaštite ljudskih prava pred Ustavnim sudom i isključenja političkog uticaja prilikom izbora tužilaca, sudija, kao i sudija Ustavnog suda.

Predloženi tekst ustava nije dostigao garancije ljudskih prava koje je obezbjeđivala Povelja o zaštiti ljudskih i manjinskih prava bivše državne zajednice (tzv. Mala Povelja), suprotno obećanju datom Savjetu Evrope.

Zbog toga, između ostalog, apelujemo na nadležne predlagače amandmana na Predlog ustava da predlože usvajanje teksta Male Povelje kao sastavnog dijela Ustava u oblasti garancija osnovnih prava i sloboda. Razlozi za to su sljedeći:

- 1) Malu Povelju odlično su ocijenili međunarodni zvaničnici i stručnjaci (posebno Savjeta Evrope);¹
- 2) Skupština Crne Gore prethodno je već usvojila Malu Povelju u februaru 2003. godine i ona je važila do proglašenja nezavisnosti Crne Gore;
- 3) Prestankom važenja Male Povelje, Crna Gora je smanjila nivo ljudskih prava koje garantuje, iako se i tada obavezala da dostignuti nivo prava neće smanjivati;
- 4) Usvajanjem ovog odličnog teksta, koji predstavlja istorijsko dostignuće i Crne Gore i Srbije u oblasti garancije ljudskih prava, Crna Gora bi se pokazala kao odgovorna država pred sopstvenim građanima i svijetom.

Pored usvajanja Male Povelje, u cilju djelotvorne zaštite ljudskih prava neophodno je odustati od krajnje restriktivne definicije nadležnosti Ustavnog suda u pogledu odlučivanja o ustavnoj žalbi, koja je do sada bila nedjelotvorno sredstvo za zaštitu ljudskih prava.

Nezavisnost i stručnost sudija Ustavnog suda trebalo bi dodatno obezbijediti pravom Skupštine da sudije bira između više predloženih kandidata, koje bi pored predsjednika države predlagali i Sudski savjet i odgovarajući skupštinski odbor, kako je predložila i Venecijanska komisija.

Kao što smo ranije istakli u Predlogu reforme izbora sudija u Crnoj Gori, smatramo da nema opravdanja da se civilni sektor isključi iz postupka kandidovanja članova Sudskog savjeta, kao i da prisustvo ministra pravde, predstavnika političkih partija i predsjednika

¹ Vidi fusnotu br. 1 Mišljenja Venecijanske komisije o Nacrtu Ustava Crne Gore od 5. juna 2007, gdje se kaže da je Venecijanska komisija prethodno ocijenila da je Mala Povelja „odličnog kvaliteta i da predstavlja veliki napredak u ustavnoj zaštiti ljudskih i manjinskih prava“ (Interim Opinion on the Draft Constitution of Montenegro, Opinion No. 392/2006, CDL-AD(2007)017).

države u Sudskom savjetu neće obezbjediti deklarisanu i neophodnu nezavisnost ovog tijela. Izbor predsjednika Vrhovnog suda, koji potpuno isključuje stav sudija u korist političara – predsjednika države, Skupštine, Vlade i poslanika, ne obezbjeđuje dosljedno načelo nezavisnosti sudstva i ne isključuje uticaj politike iz izbora sudija, kako je takođe obećano Savjetu Evrope.

NVO Akcija za ljudska prava do sada je Ustavnom odboru Ustavotvorne skupštine uputila:

- 1) sugestije za unapređenje ekspertskog teksta ustava,
- 2) predlog ustavnih odredbi o sudstvu, i
- 3) detaljne sugestije za unapređenje Nacrta ustava (koje su prevedene i na engleski jezik i zajedno sa sugestijama CRNVO i Mreže ženskih NVO dostavljene i Venecijanskoj komisiji), dostupne na internet stranici Akcije <http://www.hraction.org>.

Tea Gorjanc Prelević